

דף ד. ולא ראי השן שאין כונתו להזיק ואיבעי ליה לאסוקי אדעתיה דאכיל ומפסיד. אבל קרן שכונתו להזיק ומשונה הוא לא בעי ליה לאסוקי אדעתיה ויהא פטור (יג). ולא קל וחומר הוא אדרבה שן דאין כונתו להזיק יהא פטור וקרן שכונתו להזיק יהא חייב. ואם ישאל שואל: אין הכי נמי ולקולא קאמר. למה ליה למקשי דלחומרא קאמר. תשובתו כי דרך המשנה כך היא כי החמור הולך ראשון כדקתני לא זה וזה שיש בהן רוח חיים כהרי אש שאין בו רוח חיים. וכלה מתני' על זה הדרך הולכת (יד). ויש לדקדק, בלא הני טעמי נמי היכי ילפי מהדדי. ואי לא כתיבא שן וילפה מקרן. הוה אמינא שן תמה חצי נזק כקרן. ואי לא כתב קרן ויליף משן. הוה אמינא בתחילה נמי לשלם נזק שלם. וכיון דבעי למכתב תמות הוה ליה למכתב מועדות. אלא משום דאיכא פירכא אחרינא לא פריך ליה האי. אי נמי איכא למימר דקרן מועדת קאמר. דדרכה להזיק כשן. ואתייה בצד שוה עם שן. מיהו תמות דקרן בעי למכתב. והוי מצי למפרך. מה לשן שהיא מועדת מתחלתה. תאמר בקרן שאינו מועד מתחלתן. אלא יהא עדיפא ליה משום דיש הנאה להזיקה. וזהו טעם להתחייב בו יותר מקרן. אבל האי פירכא אין בה טעם חיוב. אלא צד חומרא בעלמא הוא. ואדרבה קרן עדיפא שכונתה להזיק. ועל רב יהודה קאמר דלא פריך ליה הכא להאי פירכא.

וכולהו כי שדית בור בינייהו אתיא כולהו במה הצד [לבר] מקרן.
פי' אפילו מועדת. אע"ג דצד שוה בהדי הנך, שהרי דרכה להזיק וממונך
ושמירתה עליך, אפילו הכי לאו אתיא משום דאיכא למיפרך מה להנך
שכן מועדין מתחלתן, וכבר כתבנו דתמות דקרן צריך למכתב מפני חדושו,
ועוד שאינו בא בצד שוה, שהרי אין דרכן להזיק, ולמאן דאמר אדרבה
קרן עדיפא וכו', הא פרישנא לעיל דעל רב יהודה קאמר (כה). מיהו הא
קשיא לי כיון דהם אדם ושן ורגל היכי אתו מקרן ובור ואימא שיהו תמין
מתחלתן כקרן, אלא איכא למימר כיון דהזיקן מצוי כמועד דשור, ממועדת
דהוה ילפינן בצד שוה ולא מתמות דידיה.